KMVET

1.12.2017 6/2017
22. vuosikerta
irtonumero 12,90 €

Homeista riittää puhuttavaa

Keskustelu hometoksiineista jatkuu kiivaana, sillä tämän vuoden viljasato jäi toiseksi pienimmäksi 2000-luvulla ja varsinkin myöhään korjatuissa viljoissa on paljon homemyrkkyongelmia. Kun myös edellisen satokauden viljoissa oli ongelmia, hyvälaatuinen rehuohra- ja kaura on ainakin periaatteessa arvossaan, vaikkei se oikein näy rehuviljan hinnoissa.

Viljelijät olivat varsin närkästyneitä, kun Lantmännen Agro toi maahan rehuohraa. Vaikka määrä oli pieni eli käytännössä yhden ison yhdistelmäsikalan vuotuinen rehuviljamäärä, se kuitenkin kertoi sen, ettei rehuviljamarkkina nyt oikein toimi.

Tavaraa on, mutta väärässä paikassa, pieninä erinä ja osin väärän laatuisena. Ja isolle sikatilalle voi olla järkevämpää ostaa viljakauppiaan tarkistamaa, todennäköisemmin hometoksiineista vapaata viljaa, kuin riskeerata oman viljan tai lähialueen tuottajilta ostetun viljan kanssa, jos oman alueen kasvukauden ja korjuun olosuhteet olivat hankalat.

Moni pyrkii käyttämään omaa rehuviljaa, vaikka siinä olisikin lieviä homeongelmia ja korjaamaan tilannetta homesieppareilla ja/tai homeiden hajottajilla.

Tunnetuin homesieppari eli bentoniitti tehoaa aflatoksiineihin, jotka ovat meillä varsin harvinaisia. Suomessa tärkeimpiin hometoksiineihin eli DON'eihin, ZON'eihin ja T-2/HT-2-toksiineihin löytyy toki hajottajia, mutta nekään eivät välttämättä toimi naudoilla ja kaiken kaikkiaan eri hometoksiinien yhteisvaikutukset ovat osin vielä tutkimatta.

Viisain reitti on siis pyrkiä välttämään hometoksiineja ja tarpeen tullen turvautumaan ostoviljaan. Homemyrkkyjen pitkävaikutteiset ongelmat voivat olla niin suuria, että hieman kalliimpi rehu maksaa itsensä takaisin eläinten tuotoksen ja terveyden kautta. Nautatiloilla säilörehun hometoksiinit ovat kertaluokkaa vaikeampia ongelmia, sillä omalle säilörehulle on harvoin vaihtoehtoa. Silloin eri rehuerien sekoittaminen, useat testaukset ja eläinten huolellinen tarkkailu ovat pääroolissa.

Lääkejakelun häiriö paljasti ongelmat

Suomen suurimman ja eläinlääkepuolella lähes monopoliasemassa olevan lääkejakelijan, Oriolan, toimitusjärjestelmän muutos aiheutti suuria ongelmia lääkejakelulle ja erityisesti eläinlääkkeiden jakelulle. Vaikeuksia oli myös humaanipuolella, mutta siellä varastot olivat paremmat ja toinen jakelija, Tamro, pystyi paikkaamaan puutteita omalla jakelullaan.

Lääkejakelu on yksi niistä kriitttisistä toimialoista, jossa vapaa markkinatalous ei oikein tunnu toimivan. Jakelu on äärimmäisen keskittynyttä, ja kun ongelmia tulee, häiriö tuntuu heti.

Ongelmaa lisää eläinlääkepuolella se, ettei eläinlääkäri voi ottaa katetta myymistään lääkkeistä. Tämä merkitsee käytännössä sitä, että lääkkeistä koituu tappiota eläinlääkärille, koska osa lääkkeistä menee aina hukkaan tai vanhenee.

Eläinlääkäreillä ei ole taloudellista kannustinta pitää omia varastoja, joten lääketoimituksia ja tilauksia tehdään varsin usein ja pieninä erinä. Tämä osaltaan heikentää lääkejakelijoiden kiinnostusta erityisesti tuotantoeläinlääkkeisiin, sillä logistiikkakulut ovat merkittäviä, kun pieniä lääke-eriä kuljetetaan kauas maaseudun rauhaan.

Lääkehuolto on yksi osa huoltovarmuutta ja paljon kohutun soteratkaisun myötä koko eläinlääkintähuolto lienee uudelleenjärjestelyn kohteena.

Nyt tapahtuneesta häiriöstä pitäisi ottaa opiksi ja järjestää uudella maakuntatasolla jonkinlainen kriisiajan maakunnallinen eläinlääkevarastointi, jottei vastaava ongelma pääsisi uusiutumaan.

PENTTI TÖRMÄ
päätoimittaja

Tässä numerossa

Terveys ja hyvinvointi

8 Salmonellatartunta on kotieläintilalla aina shokki, ja taudin saneeraus kallista
20 Ilman antibiootteja kasvatettua lihaa on jo markkinoilla ja lisää tulossa
23 Kotieläintuotannossa antibiootteja voidaan korvata monella eri tavalla
30 Homemyrkkyjen poistamiseen on monia aineita, vain harvalla on EU:n hyväksyntä
34 Homemyrkkyjen haittojen torjunta vaatii osaamista ja täsmäaseet
40 Koirasta saa kouluttamalla työkaverin, opetus vaatii aikaa ja osaamista
44 Laumanvartijakoira pitää pedot poissa laitumilta, ja vartioi navettaakin
47 Koira voi levittää tauteja tuotantoeläimiin, riskit syytä tiedostaa

Nautakarja

14 Naudan kivun hoito kehittyy ja sen pitkittymistä voidaan ehkäistä
18 Kipeä sorkka haittaa elämää ja näkyy muutenkin kuin ontumisena
52 Euroopan maitokatsaus: Turvallista maitoa kestävällä tavalla

Sika

6 Emakon taloudellinen poistoajankohta riippuu sen kunnosta ja tuotoskyvystä
26 Uudella Lawsonia-rokotteella voi vähentää antibioottien tarvetta sikalassa
36 Härkäpavusta lupaavia kokemuksia sikojen liemiruokinnassa
48 Päivittäinen painonseuranta paljastaa sairastuvat siat, apuna myös 3D-kuvaus

Kolumnit

29 Suomen lääkehuollon haavoittuvuus paljastui karusti
39 Maajussit itsenäisyyttä ajamassa
51 Virkamies valvoo

Vakiopalstat

5 Maailman tautitilanne
54 Uutisia ja uutuuksia
56 Hintaseuranta
58 Tuotosseurannan tuloksia

Kannen kuva: Shutterstock